

STAPPENPLAN: BIJTGEDRAG BIJ KINDEREN

Een visuele en praktische gids voor kinderbegeleiders

STAP 1 Direct ingrijpen

1. Stop & Scheid onmiddellijk

- Grijp direct en fysiek in.
- Scheid de kinderen onmiddellijk maar rustig van elkaar.

2. Blijf kalm & duidelijk

- Zeg op een neutrale toon: *"Nee, bijten mag écht niet. Dat doet pijn."* naar het bijtende kind.

3. Zorg voor het slachtoffer

- Troost het gebeten kind direct.
- Beoordeel de wonde.
- Verzorg indien nodig: wassen, koelen, zalf (Hirudoid) of een pleister.

STAP 2 Veiligheid en emoties waarborgen

Bied emotionele veiligheid

- Benoem de emotie van het kind zonder oordeel: *"Jij bent boos, maar bijten doen we niet."*
- Laat merken dat gevoelens er absoluut mogen zijn.

Help met alternatieve uitingen

- Begeleid het kind om op een andere manier met emoties om te gaan.
- Stimuleer het gebruik van:
 - Woorden (als het kind al kan praten)
 - Gebaren of alternatieve fysieke uitingen

STAP 3 Observeer en analyseer (bij herhaald gedrag)

1. Noteer altijd het incident:

- **Wanneer:** Datum en exact tijdstip.
- **Context:** Situatie vooraf kort samengevat.
- **Gedrag:** Specifieke actie van het bijtende kind.
- **Reactie:** Hoe reageerden beide kinderen?

2. Analyseer patronen:

Zoek naar een terugkerende aanleiding. Komt het gedrag voor bij:

- Vermoeidheid of honger?
- Overprikkeling of drukte?
- Conflicten (bv. speelgoed delen)?
- Verveling?

STAP 4 Professionele communicatie met ouders

Ouders van het GEBETEN kind

- Informeer persoonlijk bij het ophalen.
- Bij ernstige incidenten: **altijd eerst telefonisch verwittigen**.
- Wees eerlijk, duidelijk en professioneel.
- **Benoem het bijtende kind nooit bij naam!**
- Vertel wat er gedaan is en hoe jullie hier verder mee omgaan.

Ouders van het BIJTENDE kind

- Bespreek het gedrag zonder schuld bij de ouders te leggen.
- Leg uit dat bijten bij de ontwikkelingsfase past, maar dat er actief aan gewerkt wordt.
- Vraag of het gedrag zich thuis ook voordoet en zoek samen naar een consequente aanpak (bv. bijtring).

Voorbeeld communicatie:

"Vandaag was er een bijtincident. Jullie kind heeft een ander kind gebeten in een conflictsituatie. We hebben direct ingegrepen, het andere kind verzorgd en getroost. We houden het goed in de gaten en werken aan het leren uiten van emoties op een andere manier. Weet dat bijten eigen is aan deze leeftijdsfase en dat dit meestal vanzelf overgaat."

STAP 5 Plan van aanpak bij herhaald bijtgedrag

Samenwerking & Begeleiding

- Raadpleeg de **pedagogische coach** voor advies.
- Stel een **persoonlijk begeleidingsplan** op voor het kind.
- Blijf zeer gericht observeren en noteer elke bijtsituatie om deze te bespreken.

Interventies & Evaluatie

- **Inzetten op alternatieven:** Bied een bijtketting, emotiekaarten of een rustig rusthoekje aan.
- **Ouderbetrokkenheid:** Werk samen met ouders aan de gedragsontwikkeling.
- **Evalueer regelmatig:** Werkt het plan? Moeten we de aanpak bijstellen?